

izv. prof. dr. sc. Emina Berbić Kolar

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Cara Hadrijana 10, HR-31000 Osijek

eberbic@foozos.hr

Igor Marko Gligorić, asistent

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Cara Hadrijana 10, HR-31000 Osijek

igligoric@foozos.hr

Marta Zečević, studentica

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

Cara Hadrijana 10, HR-31000 Osijek

marta.zecevic.sb@gmail.com

Disleksija i disgrafija u mladoj školskoj dobi

SAŽETAK

U radu se predstavljaju promišljanja o teoriji i praksi u kontekstu disleksije i disgrafije u djece mlađe školske dobi. Polazi se od prepoznavanja i definiranja jezičnih teškoća osoba s disleksijom i disgrafijom te se razmatraju različiti individualizacijski postupci u olakšavanju primanja pisanih informacija te proizvodnje vlastitih tekstova. Osim toga, u obzir se uzima istraživanjem utvrđena činjenica o razlikama između broja učenika kod kojih su detektirane disleksija i(li) disgrafija te onih učenika u čijoj se jezičnoj produkciji mogu prepoznati elementi jednoga od poremećaja ili obaju njih. S tim se u vezi promišlja o statusu, posljedicama i opravdanosti određenih postupaka/tendencija u individualizaciji pristupa učenicima s disleksijom i(li) disgrafijom.

Ključne riječi: mlađa školska dob, disleksija, disgrafija

Dyslexia and Dysgraphia in Younger School Age

SUMMARY

The paper deals with reflections about theory and practice in the context of dyslexia and dysgraphia in children of younger school age. The starting point is recognizing and defining language difficulties of people with dyslexia and dysgraphia and different individual procedures in facilitating the reception of written information and making own texts are examined. Besides that, the scientifically confirmed fact about the differences between the number of students who have dyslexia and (or) dysgraphia and the students in whose language production dyslexia and

dysgraphia elements or both can be recognized are considered. Considering above-mentioned, the status, consequences, and justification of certain procedures/tendencies in the individualization of approach to students with dyslexia and (or) dysgraphia are discussed.

Keywords: younger school age, dyslexia, dysgraphia

Literatura

1. Bjelica, J., Galić-Jušić I., Prvčić I., Posokhova, I., Rister, M. i Pavlić-Cottiero A. (ur.). (2009): *Priručnik o disleksiji, disgrafiji i sličnim teškoćama u čitanju, pisanju i učenju*. Preuzeto 25. svibnja 2017. s <http://www.hud.hr>.
2. Bouillet, D. (2010): *Izazovi integriranog odgoja i obrazovanja*. Zagreb: Školska knjiga.
3. Čudina-Obradović, M. (2003): *Igrom do čitanja: Igre i aktivnosti za razvijanje vještine čitanja*. Zagreb: Školska knjiga.
4. Davis, R. D. i Braun, E. M. (2001): *Dar disleksije: Zašto neki od najpametnijih ljudi ne znaju čitati i kako mogu naučiti*. Zagreb: Alinea.
5. Fisher, G. i Cummings R. (2008): *Djeca s poteškoćama u učenju*. Zagreb: Veble commerce.
6. Kelić, M. (2015): *Ovladavanje čitanjem: Priručnik za logopede, učitelje i roditelje*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
7. Kopp-Duller, A. (1995): *Scholarly Definition*. Preuzeto 23. svibnja 2017. s <http://www.american-dyslexia-association.com/Dyslexia.html>.
8. Krampač-Grljušić, A. i Marinić, I. (2007): *Posebno dijete: priručnik za učitelje u radu s djecom s posebnim obrazovnim potrebama*. Osijek: Grafika.
9. Muter, V. i Likierman, H. (2010): *Disleksija: Vodič kroz disleksiju, dispraksiju i druge teškoće u učenju*. Zagreb: Kigen d.o.o.
10. *Nacionalni okvirni kurikulum* (2011). Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
11. Posokhova, I. (2000): *Kako pomoći djetetu s teškoćama u čitanju i pisanju*. Lekenik: Ostvarenje.
12. *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 011*. Preuzeto 8. lipnja 2017. s <http://www.dzs.hr/>.
13. *Pravilnik o osnovnoškolskome i srednjoškolskome odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju*. NN 24/2015.
14. Reid, G. (2013): *Disleksija: Potpuni vodič za roditelje i one koji im pomažu*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
15. *Upute za vanjsko vrednovanje obrazovnih postignuća učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama u osnovnim školama* (2007). Zagreb: Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

16. Velki, T., Romstein, K. (ur.), Duvnjak, I., Soudil-Prokopec, J. Škrobo, S. (2015.): *Učimo zajedno: Priručnik za pomoćnike u nastavi za rad s djecom s teškoćama u razvoju*. Osijek: Osječko-baranjska županija. Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.
17. Vizek-Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V. i Miljković, D. (2014): *Psihologija obrazovanja*. Zagreb: IEP – Vern.
18. Drugi mrežni izvori:
- a) *Definition of dyslexia*. Preuzeto 25. svibnja 2017. s <https://dyslexiaida.org/definition-of-dyslexia/>.
  - b) *Dubravka Blaško: Logopedi na marginama*. Preuzeto s <http://www.h-alter.org/vijesti/logopedi-na-marginama> 8. lipnja 2017.
  - c) *Dyslexia at glance*. Preuzeto 23. svibnja 2017. s <https://dyslexiaida.org/dyslexia-at-a-glance/>.
  - d) *History of dyslexia*. Preuzeto 11. lipnja 2017. s <http://www.dyslexia-aware.com/dawn/history-of-dyslexia>.
  - e) *What is Dyslexia?* Preuzeto 23. svibnja 2017. s [http://www.bdadyslexia.org.uk/dyslexic/dyslexia-and-specific-difficulties-overview#How it feels to be Dyslexic](http://www.bdadyslexia.org.uk/dyslexic/dyslexia-and-specific-difficulties-overview#How%20it%20feels%20to%20be%20Dyslexic).
  - f) <http://www.bdadyslexia.org.uk/dyslexic/definitions>. Pristupljeno 8. lipnja 2017.